

לקוטי שיחות פרשת ויגש כרך י

33 (א) שכל האיברים יקבלו חיותם מהראש;
 34 (ב) שכולם יתנהגו עפ"י השכל שבראש.
 35 ואף שמעלתו של הראש כמו שהוא בפ"ע גדולה מזו
 36 של הצואר בפ"ע – שלכן הוא גבוה ממנו גם בגשמיות –
 37 הנה עילוי זה של הראש הוא רק בסדר המדריגות; אבל
 38 בנוגע לתכליתו ותפקידו של הראש, יש יתרון מעלה⁸ בצואר
 39 (ודוקא מפני שהוא נמוך במדרג) שהוא הממוצע ובו הוא
 40 הכח והיכולת להעביר את החיות והשכל מהראש אל
 41 הגוף.
 42 ועד"ז יובן גם בבית המקדש, הנמשל ל"צואר", שעיקר
 43 מעלתו ב"נחתי בי" פורתא מ"ראש גבהו". דהנה ענינו של
 44 ביהמ"ק הוא, שבו וע"י יומשך ויאיר אור (אלקי) לכל
 45 העולם,⁹ עד לחלקו הכי נמוך ותחתון במדריגה – ולכן לא
 46 הי' המקדש (כ"א ב"גבהו", אבל לא) גבוה לגמרי מן
 47 העולם ומרום ממנו (כי אז הי' למעלה מכדי להאיר על ידו
 48 לכל העולם), אלא "נחת פורתא", היינו בשייכות וקירוב
 49 לעולם בכדי להאירו (וכצואר האדם שע"י שהוא נמוך מן
 50 (ההתרוממות של) הראש, כ"א בקירוב אל הגוף הרי הוא
 51 בחי' הממוצע, ומחברם לאחדים).
 52 וכן הוא גם בביהמ"ק הפרטי שבכל אחד מבני¹⁰:
 53 כשהנה"א שבו אינה בבחי' התנשאות של הבדלה מן
 54 ה"עולם קטן" שלו – אלא מתעסקת ומתלבשת בו, בכדי
 55 לברך ולזכך את הנה"ב שבו, את גופו ואת חלקו בעולם
 56 – ע"י נעשה כולו משכן ומקדש לאורו יתברך.
 57 ב. עפ"י יובן מה שיוסף נפל על צוארי (כפשוטו של)
 58 בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו:
 59 לכאורה מדוע בכו איש על צוארי אחיו ולא על ראש
 60 אחיו – שהוא ה"ראש" (החלק העיקרי והנעלה) שבאדם?
 61 אלא שתכליתם של בני ישראל הוא, כמאמר חז"ל¹¹:
 62 "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני" – היינו לשמש
 63 ולהשלים את כוונת קונו בכריאתו ובבריאת כל העולמות

1 א. עה"פ¹ "ויפול על צוארי בנימין אחיו ויבך ובנימין
 2 בכה על צואריו" אי' בגמרא²: "בכה (יוסף) על שני
 3 מקדשין (והם המרומזים בתיבת "צוארי" ל' רבים)
 4 שעתידין להיות בחלקו של בנימין, ועתידין ליחרב, ובנימין
 5 כו' בכה על משכן שילה שעתידין להיות בחלקו של יוסף
 6 ועתידין ליחרב".
 7 והנה הטעם ש"צוארי" מרמז לבית המקדש, מבואר
 8 במדרש על הפסוק "כמגדל דוד צואריך"³: "מה צואר זה
 9 נתון בגבהו של אדם כך ביהמ"ק נתון בגבהו של עולם".
 10 אמנם מ"ש "גבהו של עולם" אין פירושו שהוא עולה
 11 בגבהו על כל העולם, אלא כדפי' בגמרא⁴ עה"פ⁵ "ובין
 12 כתפיו שכן", שבית המקדש "נמוך עשרים ושלש אמה
 13 מעין איטם" – כצוארו של אדם שהוא בגבהו של הגוף,
 14 אלא שהוא נמוך מעט מהראש. ואדרבה, "אמרי נחתי בי"
 15 פורתא משום דכתיב ובין כתפיו שכן, אין לך נאה בשור
 16 יותר מכתפיו" (היינו ד"בגבהו" מובנו: בתוך גבהו של
 17 עולם).
 18 ולכאורה מהו היתרון והיופי בזה שאינו בתכלית
 19 הגובה? וממה נפשך: אם אין מעלה בגובה, מה משמיענו
 20 בזה שביהמ"ק "נתון בגבהו של עולם"; ואם הענין
 21 ד"גבהו" מעלה היא⁶ (כפי שמשמע גם מהנ"ל), הרי כל
 22 שהוא גבוה יותר, יפה ומעולה הוא יותר – ומה הוא הטעם
 23 שהי' (ביהמ"ק) "נמוך עשרים ושלש אמה" וכו'?
 24 ויובן זה בהקדם ענין הצואר, שהוא ממוצע בין הראש
 25 להגוף. דהנה כללות החיות הוא במוח שבראש, והמשכנתה
 26 מהראש אל הגוף היא ע"י אמצעות הקנה, וושט וורידין
 27 שבגרון. וכן הוא גם בהמשכת השכל מהמוח שבראש: זה
 28 שהשכל (חיצוניותו) נמשך ובא מן המוח אל הלב (ומשם
 29 מתפשטת השפעתו בכל הגוף) הוא ע"י שעובר דרך מיצר
 30 הגרון המפסיק ביניהם⁷. ולפי"ז הרי יש בצואר יתרון
 31 מעלה גם על הראש, דוקא הצואר (הגרון) מביא לפועל
 32 את תכליתו של הראש:

(7) תו"א נח, ב. ובכ"מ.
 (8) להעיר מההפך בין "מדריגה" ל"מעלה" – ד"ה בראשית תש"ה בתחלתו.
 (9) שלכן היו בביהמ"ק חלונות שקופים אטומים (מלכים א ו, ב. וראה בלקו"ש ח"ב ע' 315 ובהנסמן שם).
 (10) כמארז"ל (ראה ר"ח שער האהבה (קרוב לתחלתו), של"ה שער האותיות אות ל, מסכת תענית רד"ה מענין העבודה. פ' תרומה חלק תו"א – שכה, ב. שכו, ב) בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כו"א מישראל.
 (11) משנה ובריתא סוף קידושין.

(1) פרשתנו מה, יד.
 (2) מגילה טז, ב. פרש"י עה"ת שם.
 (3) שה"ש ד, ד. שהש"ר שם (נ).
 (4) זבחים נד, ב.
 (5) דברים לג, יב ובפירש"י שם.
 (6) להעיר מברכת ד' מינים "על נטילת לולב" (אף דאתרוג יש בו טעם וריח) מפני שהלולב גבוה מכולן חשוב הוא ונקראת כל האגודה על שמו (ש"ע אדה"ז סו"ס תרנ"א). ובל' הכתוב (קלת ה, ז) גבוה מעל גבוה שומר גר.